

*Библиотека
за детене*

Александър
ДЮМА

Кавалерът Д'Армантал

Издателство
ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

© Предпечатна подготовка Паритет ООД

Александър Дюма. КАВАЛЕРЪТ Д'АРМАНТАЛ
(Роман); стр. 392

Превод: Мария Ст. Даскалова

В живота на всеки човек настъпва един миг, който решава изцяло бъдещето му. Този миг, колкото и важен да е, рядко се подготвя пресметливо и се ръководи от волята; почти винаги случайността води човека, както вятърът отнася отбрулен лист и го захвърля по нов, непознат път, а веднъж попаднал там, той е принуден да се подчини на някаква висша сила и убеден, че следва свободната си воля става роб на обстоятелството или играчка на събитията.

Един смел и благороден младеж, замесен в кралски интереси и борби, става пример за лоялност, авантюристично рицарство, чест и достойнство.

В този увлекателен роман има смелост, амбиция, разочарование и предателство. Има заговори и съзакляничество. Има доброта и безкористна човечност. Има и съдбовна любов, която окрилява, вдъхновява и спасява.

Това е книга за малки и големи читатели. Една вълнуваща среща с неповторимия разказвач Александър Дюма! Тази среща не е за изпускане!

При поръчка на книги
от сайта **www.paritetbg.com**
получавате 20% отстъпка

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-328-2

КАПИТАН РОКФИНЕТ

На 22 март 1718 година през постите, точно на велики четвъртък, един надменен млад благородник около двадесет и шест – двадесет и осем годишен, яхнал хубав испански кон, стоеше към осем часа сутринта в края на Пон-Ньоф, който достига до кея на Екол Нормал. Той седеше така изправен и уверен на седлото, че човек би го помислил за поставен на пост тук от помощник-лейтенанта на кралската полиция негово благородие Воайе д'Аржансон.

След като почака около половин час, постоянно и нетърпеливо поглеждайки часовника на Самаритен, погледът му най-сетне се спря със задоволство върху една личност, която се зададе от площад Дофин и като сви надясно, се отправи към него.

Човекът, който има честта да привлече вниманието на младия конник, бе едър здравеняк, висок пет стъпки и осем палеца; той не носеше перука, имаше гъсти черни, тук-таме прошарени коси, беше облечен с полугражданска, полувоенна дреха с акселбант на рамото, някога сигурно с цвета на див мак, но от дъжда и слънцето станал сега оранжев. Освен това бе въоръжен с дълга сабя, скрита под дрехата му, която го удряше силно по крака; в допълнение на това носеше шапка, явно някога украсена с перо и галон – спомен от блестящо минало; беше я кривнал към лявото си ухо

така, че само по чудо не падаше. В лицето, държането, изобщо в цялото поведение на този човек, който изглеждаше около четиридесет и пет годишен и вървеше самонадеяно, като с едната ръка засукваше мустаците си, а с другата правеше знак на колите да минават свободно, прозираше такъв нахален и безгрижен характер, че този, който го следеше с очи, не можа да удържи усмивката си и промърмори през зъби:

– Ето го човека, който ми трябва!

И действително, както беше предвидил, младият благородник спря коня си срещу него и вдигна ръка към шапката си.

– Господине – каза той, – по външния ви вид и държане смятам, че познах във вас благородника. Не се ли лъжа?

– По дяволите, не, господине! – отговори този, към когото бе отправен странният въпрос, вдигайки ръка към шапката си за поздрав. – Наистина много ми е приятно, че моят вид и държание говорят така добре за мен и колкото и да не вярвате в титлата, с която ме удостоихте, ще дойде време, когато ще ме наричате капитан.

– Очарован съм, че сте военен, господине – каза конникът и отново се поклони. – Това още повече ме убеждава, че няма да оставите в затруднение един изискан мъж.

– Добре, добре; стига този изискан мъж да не прибягва към помощта на моята кесия, защото, уверявам ви чистосърдечно, току-що оставих последното си еку в едно кабаре на пристанището Турнел.

– Изобщо не става дума за вашата кесия, капитане, а, напротив дори, повярвайте ми, моята кесия е на ваше разположение. Казвам се барон Ръоне дьо Валеф. Трябва да ви кажа – продължи барон дьо Валеф, – че кавалерът Раул д'Армантал, един от моите близки приятели, снощи има заедно с мен неприятна разпра, която тази

сутрин трябва да завърши с дуел. Нашите противници бяха трима, а ние сме само двама. Тази сутрин отидох у маркиз дьо Гасе и у граф дьо Сюржи, но за нещастие нито единият, нито другият бяха прекарали нощта в леглото си. Тъй като спорът не може да се отложи, а след два часа аз тръгвам за Испания, трябваше ни втори или по-скоро трети секундант, затова именно застанах на Пон-Ньоф с намерение да поканя първия благородник, който мине. Вие минахте и аз се обръщам към вас.

– По дяволите, много добре! Дайте си ръката, баронне, аз съм на вашите услуги. Но вие сте на кон, а аз пеш. Как ще уредим това?

– Има средство, капитане. Ще ми направите честта да се качите зад мен.

– На драго сърце, господин барон.

– Само трябва да ви предупредя – добави леко усмихнат младият конник, – че конят ми е малко буен.

– О, забелязах – каза капитанът, като се отдръпна крачка назад и хвърли към хубавия кон поглед на познавач. – Яздех подобен кон в Алманза и неведнъж ме е хвърлял, когато се носеше в галоп, и то само като го притисна с коленете си.

– Добре ме успокоихте. Качвайте се на коня, капитане.

И без да стъпи на стремето, което му предложи младият благородник, с един скок капитанът се озова на коня.

– Без да проявявам прекалено любопитство, господине, мога ли да ви попитам за какво ще се бием? Нали разбирате, трябва да зная това, за да определя поведението си към противника и да пресметна струва ли си да го убия.

– Правилно, капитане – отговори баронът. – Снощи вечеряхме у Ла Фийон. Не е възможно да не познавате Ла Фийон, така ли е, капитане?

– Боже мой, та нали преди моите походи в Италия именно аз я лансирах в обществото.

– Чудесно – засмя се баронът. – Можете да се похвалите, капитане, че имате питомка, която ви прави чест. Вечеряхме у нея насаме с д'Армантал.

– Нямаше ли и някое друго създание от нежния пол? – попита капитанът.

– О, боже мой! Разбира се. Трябва да ви кажа, че д'Армантал ходи у Ла Фийон от страх да не му се смеят, че не отива, понеже обича само една жена, а пък за четвърт час се е влюбил в малката д'Аверн, жената на гвардейския подпоручик. И тъй, ние бяхме там и си говорехме за нашите работи, когато в съседното сепаре влезе някаква весела компания. Това, което имахме да си кажем, не засягаше никого, и без да искаме, заслушахме разговора на нашите съседи. Те говореха точно за това, което не трябваше да чуем.

– Може би за любимата на кавалера?

– Отгатнахте. Още при първите им думи се помъчих да отведа Раул, но той, вместо да ме последва, ме накара отново да седна. И какво – казваше нечий глас, – Филип влюбен ли е в малката д'Аверн. От празника на жената на маршал д'Естре, където тя, облечена като Венера, му подарила колан за сабята и стихове, в които го сравнявала с Марс. Но оттогава мина вече цяла седмица – забеляза трети глас. – Да отговори първият. – О, тя оказала съпротива, може би защото истински държи на горкия д'Армантал или защото знае, че регентът обича само този, който му се противопоставя. Но най-сетне тази сутрин, като получила кошница с цветя и скъпоценности, отговорила, че ще приеме негово височество тази вечер.

– Аха – каза капитанът, – започвам да разбирам. Кавалерът се е почувствал засегнат, нали?

– Точно така. Вместо да се посмее, както бихме направили вие и аз – така поне смятам – и да използва

това обстоятелство, за да възвърне полковнишкия си чин, който му отнеха уж заради икономии, д'Армантал пребледня, помислих дори, че ще припадне. После се приближи до преградката, удари с юмрук, за да въдвори тишина, и каза:

– Господа, неприятно ми е, че ви противореча, но този от вас, който каза, че госпожа д'Аверн е дала среща на регента или на когото и другото, излъга.

– Аз казах това, господине, и съм готов да го повтора – отговори първият глас. – Ако в думите ми има нещо, което не ви харесва, името ми е Лафар, гвардейски капитан.

– А моето Фаржи – обади се вторият глас.

– Моето – Раван – допълни третият.

– Много добре, господа – каза д'Армантал. – Тогава утре между девет, девет и половина на Порт-Майо. – И седна отново срещу мен. Господата заговориха за друго и ние довършихме вечерята. Ето цялата история, капитане, сега и вие знаете толкова, колкото и аз.

Капитанът възкликна нещо, сякаш искаше да каже: „Не е толкова сериозно.“ Но въпреки че не одобри особено докачливостта на кавалера, реши все пак да подкрепи доколкото е възможно каузата, на която бе станал ненадейно поддръжник. Дори и да искаше да се оттегли, вече беше късно. Бяха пристигнали до Порт-Майо, където един млад кавалер, който, изглежда, ги чакаше, като забеляза барона и капитана, пусна в галоп коня си и бързо се приближи. Това бе кавалерът д'Армантал.

– Драги кавалере – каза барон дьо Валеф, протягайки му ръка. – Позволи ми поради липса на стар приятел да ти представя един нов. Нито Сюржи, нито Гасе бяха вкъщи. Срегнах господина на Пон-Ньоф. Обясних му нашето затруднение и той предложи с най-голямо великодушие услугите си да ни измъкне от него.

– Мой скъпи Валеф, аз съм ти двойно признателен – отговори кавалерът, хвърляйки към капитана поглед, в който прозираше леко учудване, – а на вас, господине, дължа извинение, че по такъв начин ви притеснявам и се запознавам с вас в такава неприятна обстановка. Все ще се случи някой ден да ви се отплатя. Надявам се и ви моля да разчитате на мен, както аз вече разчитам на вас.

– Добре казано, кавалере – отговори капитанът, скачайки на земята. – Вие се държите така, че бих могъл да отида на края на света заради вас. Има право пословицата: „Само планините не се срещат.“

– Кой е този екземпляр? – попита д'Армантал тихо Валеф.

– Боже мой, нямам представа – заяви Валеф, – но знам чудесно, че без него нямаше да можем да се справим. Сигурно е беден офицер, когото мирът е забравил, както толкова други.

– И тъй – каза капитанът, – къде са нашите напети младежи, кавалере?

– Когато идвах срещу вас – отговори д'Армантал, – те още не бяха пристигнали. Забелязах в края на авенюто една наета каляска.

– Хайде да ги посрещнем – предложи Валеф и слезе от коня, като хвърли юздите в ръцете на прислужника на д'Армантал, – защото, ако те пристигнат на срещата, докато ние бърбим тук, ще излезе, че те ни чакат.

– Няма ли да поръчат нещо господата? – попита собственикът на странноприемницата, който стоеше на вратата и чакаше клиенти.

– Ще поръчаме, господин Дюран – отговори д'Армантал, който, от страх да не ги обезпокоят, си даваше вид, че е тук само за да се поразходи. – Обед за трима. Ще пообиколим и ще се върнем.

И той мушна три луидора в ръката на съдържателя на странноприемницата.

Капитанът видя как блясват една след друга трите златни монети и пресметна с бързината на опитен познавач какво може да се получи в Булонската гора за седемдесет и две либри. Но понеже познаваше с кого има работа, прецени, че една препоръка от негова страна не би била никак безполезна. Затова, като се приближи до съдържателя каза:

– Ей, гостилничарю, ти знаеш, че знам кое колко струва и че мене не можеш да ме пратиш за зелен хайвер с твоето меню. Вината да бъдат хубави и разнообразни, а закуската – изобилна, иначе ще ти счупя кокалите, чуваш ли?

– Бъдете спокоен, капитане – отговори Дуран; – няма да седна да лъжа клиенти като вас.

– Отлично. От дванайсет часа не съм ял: постарай се добре.

Гостилничарят се поклонил като човек, който разбира какво означава това, и се отправил към кухнята. Капитанът, след като направи последен полуприятелски, полузаплашителен знак, ускори стъпка и настигна кавалера и барона.

Кавалерът не се бе излъгал за мястото на наемната каляска. При завоя на първата алея видя тримата противници, които слизаха от нея. Това бяха маркиз дьо Лафар, граф дьо Фаржи и кавалерът дьо Раван.

II

ДУЕЛЪТ

Щом Лафар, Фаржи и Раван видяха, че техните противници се появяват на ъгъла на алеята, тръгнаха срещу тях. На десет крачки едни от други свалиха шапки и се поздравиха с онази изискана вежливост, която при подобни обстоятелства беше отличителна черта за аристокрацията на осемнадесети век, после пристъпиха без шапки, усмихнати, така че всеки минавач, незнаещ причината за тяхното събиране, би ги сметнал за приятели, очаровани от срещата.

– Господа – каза кавалерът д'Армантал, – надявам се, че не са проследили нито вас, нито мене, но понеже е малко късно, тук могат да ни обезпокоят. Аз мисля, че би било по-добре да намерим някое по-отстранено място, където ще ни бъде по-удобно да разрешим въпроса, който ни е събрал.

– Господа – обади се Раван, – мога да ви предложа това, което ви трябва; на около сто крачки отгук има истински усамотено кътче.

– В такъв случай да последваме детето – предложи капитанът. – Невинността води към успех!

Раван се обърна и изгледа от глава до пети нашия приятел с оранжевата панделка.

– Ако не сте се уговаряли с другико, уважаеми господине – каза младият паж насмешливо, – моля ви да предпочетете мене.

– Момент, момент, Раван – прекъсна го Лафар, – трябва да дам някои обяснения на господин д'Армантал.

– Господин Лафар – отговори кавалерът, – вашата смелост е тъй добре позната, че обясненията, които предлагате да ми дадете, са доказателство за деликат-

ност и повярвайте ми, много съм ви признателен. Но това само ще ни забави безполезно, а аз мисля, че нямаме време за губене.

– Браво – каза Раван, – ето как се говори по рицарски. След като си прережем гърлата, надявам се, че ще ми предложите приятелството си. Чувал съм много за вас на отбрани места и от дълго време желая да се запознаем.

Двамата мъже отново се поздравиха.

– Хайде, хайде, Раван – поде Фаржи, – понеже ти прие да ни станеш водач, покажи ни пътя.

Раван се затича веднага към гората като млад елен. Останалите го последваха. Конете и наетата кола останаха на пътя.

След като повървяха мълчаливо десет минути, било от страх да не бъдат чути, било от онова естествено чувство, което в момент на опасност кара човека да се вгълби за миг в себе си, шестимата противници се озоваха сред една поляна, обградена от всички страни с дървета.

– Знаете, че именно с вас имам работа, господин дьо Лафар – каза д'Армантал, като хвърли шапката си на земята.

– Да, господине – отговори гвардейският капитан и последва примера на кавалера. – Зная също, че нищо не би могло да бъде за мене едновременно и чест, и наказание, както един дуел с вас, и то по такъв повод.

Д'Армантал се усмихна като човек, за когото тази проява на вежливост не беше без значение, но отговори само като сложи ръката на сабята си.

– Изглежда, драги бароне – каза Фаржи, обръщайки се към Валеф, – че възнамерявате да отидете в Испания.

– Трябваше да замина още през нощта, драги графе – отговори Валеф, – и само удоволствието да ви видя тази сутрин ме накара да остана досега; толкова важни неща ме зоват там.

– По дяволите, ето какво ме огорчава – поде Фаржи и изтегли сабята си, – защото, ако съм имал нещастие то да ви забавя, вие сигурно ме ненавиждате до смърт.

– Моля ви се! Аз зная, че го правите от истинско приятелство, скъпи графе – отговори Валеф.

– Хайде, побързайте, господине – подкани Раван капитана, който сгъваше внимателно дрехата си и я слагаше до шапката си. – Виждате добре, че ви чакам.

– Да не бъдем нетърпеливи, хубави млади момко – каза старият войник, продължавайки приготвянията си със смешна флегматичност, която беше естествена за него. – Едно от най-съществените качества, когато боравим с оръжие, е хладнокръвието. И аз бях като вас на вашата възраст, но след третия или четвъртия удар от сабя, които получих, разбрах, че вървя по грешен и път и се върнах по правия. Уви! – добави той, като извади най-после сабята си, която беше много дълга.

– Дявол да го вземе, господине – възкликна Раван, хвърляйки поглед към оръжието на своя противник, – вие имате прекрасна сабя. Напомня ми за големия ръжен в кухнята на майка ми и просто съм отчаян, че не казах на домакина да ми го донесе, за да бъда ваш достоен противник.

– Вашата майка е достойна жена и нейната кухня е чудесна. – отговори капитанът с почти бащински тон. – Предположете чисто и просто, че вземате урок от вашия учител по фехтовка и действайте смело.

Препоръката беше безполезна; Раван беше отчаян от спокойствието на противника си. Ето защо той се спусна към капитана така яростно, че сабите им се вплетоха до дръжките. Капитанът отстъпи назад.

– А, вие отстъпвате, господине! – провикна се Раван.

– Да прекъснеш, не значи да избягаш, мой малък кавалере – отговори капитанът. – Това е аксиома на изкуството. Изучавам вашата игра. А! Както изглежда, вие

сте ученик на Бертло. Той е добър учител, но има един голям недостатък – не учи как ученикът му да се предпазва. Ето вижте – продължи той, като отклони правия удар с втори удар, – ако бях се порязал, щях да ви нанижа като полска чучулига.

Раван се беше разярил, защото беше почувствал до хълбока си върха на сабята на противника, докоснала го леко. Гневът му се удвои и той започна да напада още по-припряно от преди.

– Хайде, хайде – поде капитанът, – ето че сега просто губите самообладание и искате да ми извадите окото. Пфу, млади момко, пфу! Към гърдите, пусто да остане! А, вие се насочвате към лицето! Принуждавате ме да ви обезоръжа! Хайде, вземете сабята си, млади момко, и се върнете на куц крак, това ще ви успокои.

И със силен удар той отхвърли оръжието на Раван на двадесет крачки от него. Този път Раван се възползва от съвета му. Отиде бавно, взе сабята си и пак така бавно се върна към капитана, който го чакаше, докоснал обувката с върха на сабята. Само че младият човек бе блед като сатенената си дреха, върху която се появи малка капка кръв.

– Имате право, господине – каза той, – аз наистина съм все още дете, но дуелът с вас ще ми помогне, надявам се, и ще направи от мен мъж.

Капитанът имаше право – на кавалера липсваше спокойствие, за да се превърне чрез оръжието в мъж, от когото трябва да се страхуваш. Ето защо още при първия удар на това трето нападение той видя, че трябва да съсредоточи цялото си внимание за своята защита. Но самият той владееше толкова добре изкуството по фехтовка, че младият му противник не можеше да го надмине. Капитанът за втори път изби сабята от ръцете на Раван, но сега отиде да я вземе сам и при това с вежливост.

Съдържание

I Капитан Рокфинет	3
II Дуелът	10
III Кавалерът д'Армантал	20
IV Прилепът	27
V Арсеналът	36
VI Принц дьо Селамар	46
VII Алберони	54
VIII Един паша – наш познат	60
IX Мансардата	64
X Един буржоа от улица Тан-Пердю	73
XI Пактът	80
XII Везни	86
XIII Семейство Дьони	98
XIV Лентата с цвета на див мак	109
XV Улица Бон-з-Анфан	117
XVI Добрякът Бюва	132
XVII Наследството	153
XVIII Батилд	162
XIX Предложение за женитба	170
XX Пробуждаща се любов	176
XXI Консултът Дуилиус	186
XXII Абат Дюбоа	196
XXIII Възобновеното съзаклятие	201
XXIV Орденът „Ла Муш-а-Миел“	207
XXV Херцог дьо Ришельо	221
XXVI Ревност	229
XXVII Поводът	236
XXVIII Противопоставяне	241
XXIX На седмото небе	251
XXX Приемникът на Фенелон	259

XXXI Съучастникът на принц дьо Листне	267
XXXII Бертран и Рагон	277
XXXIII Сен-Симон	287
XXXIV Клопката	291
XXXV Началото на края	299
XXXVI Тържественото събрание на парламента ...	307
XXXVII Човек предполага	315
XXXVIII Давид и Голиат	325
XXXIX Спасителят на Франция	332
XL Бог разполага	346
XLI „Паметта“ на първия министър	352
XLII Бонифас	358
XLIII Трите посещения	365
XLIV Шкафът за конфитюри	370
XLV Сватба in extremis	378
Послепис	384